

prof. JUDr. HELENA VÁLKOVÁ, CSc.
MINISTRYNĚ SPRAVEDLNOSTI ČR

V Praze dne 20. 6. 2014
Čj. MSP-874/2013-OD-SPZ/2

Nejvyšší soud ČR
Burešova 20
657 37 Brno

Věc: 1) obv. právnická osoba K. s., s.r.o.
2) obv. právnická osoba A. B. a s., s.r.o. – **stížnost pro porušení zákona**

Příloha: kopie vyšetř. spisu KRPT-32935/TČ-2011-070281-211 (4 svazky VI, XVII, XXII, XXIII), opisy - protokol o výslechu obv. T. P. včetně souhlasu s postupem podle § 307 tr. řádu, protokol o výslechu obv. K. s., s.r.o., včetně souhlasu s postupem podle § 307 tr. řádu, usnesení státního zástupce o podmíněném zastavení trestního stíhání právnické osoby obchodní společnosti A. B. a s., s. r. o., ze dne 9. 9. 2013 č. j. 3 ZT 48/2012-884, usnesení státního zástupce OSZ ve Frýdku-Místku ze dne 29. 8. 2013 č. j. 3 ZT 48/2012-865 o podmíněném zastavení trestního stíhání obviněné právnické osoby obchodní společnosti K. s., s.r.o., doručenky o doručení usnesení o podmíněném zastavení trestního stíhání, usnesení o zahájení trestního stíhání právnické osoby K. s., s.r.o., a usnesení o zahájení trestního stíhání T. P. a opisy RT

1) Podle § 266 odst. 1 trestního řádu podávám v neprospěch obviněné právnické osoby obchodní společnosti K. s., s. r. o., se sídlem v O., ulice 28. ř., IČ:

stížnost pro porušení zákona

proti pravomocnému usnesení státního zástupce Okresního státního zastupitelství ve Frýdku-Místku ze dne 29. 8. 2013 č. j. 3 ZT 48/2012-865, pokud jím bylo podmíněně zastaveno trestní stíhání obviněné právnické osoby obchodní společnosti K. s., s.r.o.

2) Podle § 266 odst. 1 trestního řádu podávám v neprospěch obviněné právnické osoby obchodní společnosti A. B. a s., s. r. o., se sídlem F.-M., ulice N. m. , IČ:

stížnost pro porušení zákona

proti pravomocnému usnesení státního zástupce Okresního státního zastupitelství ve Frýdku-Místku ze dne 9. 9. 2013 č. j. 3 ZT 48/2012-884, pokud jím bylo podmíněně zastaveno trestní stíhání obviněné právnické osoby obchodní společnosti A. B. a s., s. r. o.

Těmito usneseními bylo

1)

Podle § 307 odst. 1 písm. a), b) trestního řádu bylo podmíněně zastaveno trestní stíhání obviněného T. P. a obviněné právnické osoby obchodní společnosti K. s., s. r. o., pro přečin sjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 odst. 1 trestního zákoníku (skutek je popsán ve výrokové části napadeného usnesení a pro podání stížnosti pro porušení zákona není relevantní).

Podle § 307 odst. 3 trestního řádu byla oběma obviněným stanovena zkušební doba v trvání 6 měsíců.

Toto rozhodnutí nabylo právní moci dne 6. 9. 2013.

2)

Podle § 307 odst. 1 tr. řádu bylo podmíněně zastaveno trestní stíhání obviněné M. J. a obviněné právnické osoby obchodní společnosti A. B. a s., s. r. o., pro přečin sjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 odst. 1 tr. zákoníku (skutek je popsán ve výrokové části napadeného usnesení a pro podání stížnosti pro porušení zákona není relevantní).

Podle § 307 odst. 3 tr. řádu byla oběma obviněným stanovena zkušební doba v trvání 6 měsíců.

Toto rozhodnutí nabylo právní moci dne 13. 9. 2013.

Podle § 307 odst. 1 trestního řádu platí, že v řízení o přečinu může se souhlasem obviněného soud a v přípravném řízení státní zástupce podmíněně zastavit trestní stíhání, jestliže

- a) obviněný se k činu doznal,
- b) nahradil škodu, pokud byla činem způsobena, nebo s poškozeným o její náhradě uzavřel dohodu, anebo učinil jiná potřebná opatření k její náhradě,
- c) vydal bezdůvodné obohacení činem získané, nebo s poškozeným o jeho vydání uzavřel dohodu, anebo učinil jiná vhodná opatření k jeho vydání,

a vzhledem k osobě obviněného, s přihlédnutím k jeho dosavadnímu životu a k okolnostem případu lze důvodně takové rozhodnutí považovat za dostačující.

Podle § 1 odst. 2 zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, platí, nestanoví-li tento zákon jinak, použije se trestní zákoník a v řízení proti právnické osobě trestní řád, není-li to z povahy věci vyloučeno.

Podle výše citovaného zákona je užití ustanovení § 307 a násl. trestního řádu v dané věci tedy možné v celém rozsahu. Tento zákon nemá zvláštní úpravu tohoto institutu, ani jeho podmínky nijak nemodifikuje.

Podle ust. § 2 odst. 6 trestního řádu orgány činné v trestním řízení hodnotí důkazy podle svého vnitřního přesvědčení založeného na pečlivém uvážení všech okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu.

Shora citovaná zákonná ustanovení však státní zástupce při svém rozhodování důsledně nerespektoval.

Jak vyplývá z výše uvedeného, jednou ze základních podmínek pro podmíněné zastavení trestního stíhání (ust. § 307 odst. 1 písm. a) tr. řádu) je, aby se obviněný k činu doznal. Přitom po obsahové stránce se musí doznání vztahovat na celý skutek, na všechny jeho skutkové okolnosti naplňující zákonné znaky stíhaného přečinu, tedy i zavinění a protiprávnost. Doznání obviněného musí být tedy učiněno v rámci jeho výsledku a v souladu se všemi procesními předpisy zachyceno v takové podobě, aby bylo v trestním řízení použitelné jako důkaz. Doznání obviněného se musí vztahovat na všechny znaky skutkové podstaty přečinu a musí být podporováno i ostatními důkazy. Tato elementární podmínka však podle mého názoru v posuzovaném případě výše uvedených obviněných právnických osob splněna nebyla.

Podle předloženého spisového materiálu bylo obviněné právnické osobě K. s., s. r. o., doručeno usnesení o zahájení trestního stíhání dne 20. 8. 2012. Stížnost proti usnesení podána nebyla. Právnická osoba byla v tomto trestním řízení zastoupena Ing. R. K., jednatelem společnosti a zároveň vlastníkem s 50 % podílem. Při prvním výsledku konaném dne 12. 9. 2012 Ing. R. K. po poučení podle § 33 odst. 1 trestního řádu využil svého práva a odmítl ve věci vypovídat. Dne 15. 10. 2012 při pokračování ve výsledku obviněné právnické osoby již vypovídal s tím, že společnost K. s., s. r. o., se zabývá jednak stavební činností, a jednak elektro činností. Jednatelem této společnosti je jednak on a taktéž pan T. P. On sám má na starosti stavební činnosti a pan P. elektro činnosti. Co se týká předmětné veřejné zakázky, tak se od pana P. dozvěděl, že se jí jako firma účastní, avšak nic bližšího k veřejné zakázce na dodávku grafické nadstavby PCO pro Městskou policii F.-M. nemůže uvést. Celou tuto veřejnou zakázku měl na starosti pan T. P. S podmíněným zastavením trestního stíhání však Ing. R. K. souhlasil.

Ve druhém případě bylo právnické osobě obchodní společnosti A. B. a s., s. r. o., doručeno usnesení o zahájení trestního stíhání dne 18. 7. 2013, která proti němu podala v zákonem stanovené lhůtě stížnost. Tato stížnost byla usnesením státního zástupce Okresního státního zastupitelství ve Frýdku-Místku ze dne 19. 8. 2013 pod čj. 3 ZT 48/2012-847 zamítnuta jako nedůvodná podle ust. § 148 odst. 1 písm. c) tr. řádu (viz svazek VI).

V trestním řízení za obviněnou právnickou osobu A. B. a syn, s. r. o., jednal jednatel společnosti Ing. M. B., který u výsledku konaného dne 8. 8. 2013 využil svého zákonného práva a k věci nevypovídal. Přesto však po poučení v intencích ust. § 307 tr. řádu dne 16. 8. 2013 uvedl, že souhlasí s podmíněným zastavením trestního stíhání.

Jak vyplývá z odůvodnění obou napadených rozhodnutí, byť se obviněná právnická osoba ani v jednom posuzovaném případě k trestné činnosti nedoznala, státní zástupce

podmíněně zastavil jejich trestní stíhání s tím, že pokud bychom striktně trvali na tom, že obviněná právnická osoba se musí k činu doznat, tak bychom nikdy nemohli použít ustanovení § 307 tr. řádu vůči právnickým osobám a v důsledku toho by došlo k nerovnému postavení mezi obviněnými fyzickými osobami na jedné straně a obviněnými právnickými osobami na straně druhé. Ačkoli je totiž trestní odpovědnost právnické osoby odvozena od jednání fyzické osoby (§ 8 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. a) zákona č. 418/2011 Sb. o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim), v prvním případě obviněného T. P. a ve druhém případě obviněné M. J., nemohou tyto fyzické osoby s ohledem na § 34 odst. 4 výše citovaného zákona za tyto právnické osoby jednat v trestním řízení a nevystupují také při výslechu právnické osoby jako obviněné. Nemohou se tedy jako „obvinění“ doznat k trestnému činu, neboť to zákon neumožňuje. A naopak osoba vystupující za právnickou osobu v trestním řízení podle § 34 odst. 1, odst. 2 event. odst. 5 zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, o samotné trestné činnosti nic neví a ani vědět nemůže, neboť by byla zpravidla obviněna i jako fyzická osoba a nemohla by za právnickou osobu jednat. Osoba, která o trestné činnosti nic neví, se tedy nemůže za právnickou osobu doznat k trestnému činu, resp. požadavkem na toto doznání by v podstatě byla nucena k eventuálnímu lhaní. Proto státní zástupce dospěl k závěru, že postačí, když osoba jednající za právnickou osobu v trestním řízení učiní souhlas s podmíněným zastavením trestního stíhání, a že doznání právnické osoby je splněno, doznala-li se fyzická osoba, od jejíhož jednání je odvozena trestní odpovědnost právnické osoby, kdy v době páčání činu za právnickou osobu jednala, ale v době vedení trestního řízení již za ni jednat nemůže a nemůže se doznat jménem právnické osoby, ale pouze jménem svým jako obviněná fyzická osoba. Doznal-li se tedy obviněný T. P. a obviněná M. J., má státní zástupce za to, že je splněno i doznání právnické osoby K. s., s. r. o., a právnické osoby A. B. a s., s. r. o.

Po prošetření věci osobně považuji výklad tohoto ustanovení dozorovým státním zástupcem za sporný, event. za nezákonně rozšiřující podmínky odklonu. Podle mého názoru není možné rezignovat na jednu ze základních zákonných podmínek procesního institutu podmíněného zastavení trestního stíhání.

Při aplikaci zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim č. 418/2011 Sb. navíc nastává zvláštní a neobvyklá situace. Kterákoliv z osob uvedených v § 34 tohoto zákona, která je oprávněna jednat za právnickou osobu, nesmí být v téže trestní věci v pozici obviněného, poškozeného ani svědka (viz ustanovení § 34 odst. 4 zákona č. 418/2011 Sb.). Pokud by tomu tak bylo, je z jednání za právnickou osobu vyloučena. Pak zřejmě nastane situace, kdy za právnickou osobu bude v trestním řízení jednat fyzická osoba, která o skutkovém ději nebude mít žádné objektivní informace a může tak být velmi problematické její doznání v intencích ustanovení § 307 odst. 1 písm. a) trestního řádu.

Přesto jsem však toho názoru, že Ing. R. K., který vystupoval za právnickou osobu K. s., s. r. o., nic nebránilo v tom, aby předtím, než půjde k výslechu, se seznámil s trestnou činností T. P. (ostatně tato vyplývala i z výroku usnesení o stíhání právnické osoby ze dne 6. 8. 2012), tuto s ním projednal a společně přijali v obchodní společnosti opatření, aby v budoucnu k tomuto nezákonnému postupu již nedocházelo. Při výslechu pak bylo třeba, aby minimálně uvedl, že je seznámen s trestnou činností T. P., je srozuměn s tím, že se v této situaci jedná i o zavinění jejich obchodní společnosti a že v ní byla přijata taková opatření, která by znemožnila do budoucna páčání trestné činnosti ze strany zaměstnanců či jednatelů této obchodní společnosti. Totéž platí i v případě obviněné obchodní společnosti A. B. a s., s. r. o. Ing. M. B., který vystupoval za tuto právnickou osobu, se měl před svým výslechem seznámit s protiprávním jednáním obviněné M. J., která vyplývala i z výroku usnesení o stíhání právnické osoby ze dne 17. 7. 2013. Její trestní jednání měl s obviněnou J. a s ostatními zaměstnanci obchodní společnosti projednat a následně měla být touto společností přijata

taková opatření, aby v budoucnu k tomuto nezákonnému postupu již nedocházelo. Při výslechu pak bylo třeba, aby uvedl, že je seznámen s trestnou činností obviněné M. J., je srozuměn s tím, že se za této situace jedná i o zavinění ze strany obchodní společnosti a byla přijata taková opatření, která by v budoucnu páčání trestné činnosti ze strany jejích zaměstnanců zamezila. V tomto případě by pak mohla být splněna podmínka doznání ve smyslu § 307 odst. 1 písm. a) trestního řádu i ve vztahu k právnické osobě.

Vzhledem k výše uvedenému a především s ohledem na skutečnost, že je třeba při posuzování obdobných případů dosáhnout pro futuro jednotného postupu orgánů činných v trestním řízení, vědoma si absence judikatury v dané oblasti, **navrhují**, aby Nejvyšší soud ČR podle § 268 odst. 2 trestního řádu vyslovil, že pravomocným usnesením státního zástupce Okresního státního zastupitelství ve Frýdku-Místku ze dne 29. 8. 2013 čj. 3 ZT 48/2012-865, pokud jím bylo podmíněně zastaveno trestní stíhání obviněné právnické osoby obchodní společnosti K. s., s. r. o., a pravomocným usnesením státního zástupce Okresního státního zastupitelství ve Frýdku-Místku ze dne 9. 9. 2013 čj. 3 ZT 48/2012-884, pokud jím bylo podmíněně zastaveno trestní stíhání obviněné právnické osoby obchodní společnosti A. B. a s., s. r. o., byl porušen zákon v ust. § 2 odst. 6 a § 307 odst. 1 písm. a) trestního řádu, a to ve prospěch obviněné právnické osoby obchodní společnosti K. s., s. r. o., a obviněné právnické osoby obchodní společnosti A. B. a s., s. r. o.

ministryně spravedlnosti

Nejvyšší soud rozhodl pod sp. zn.: [5 Tz 41/2014](#)